

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ТА
КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан стоматологічного факультету
проф. Костенко Є.Я.
_____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

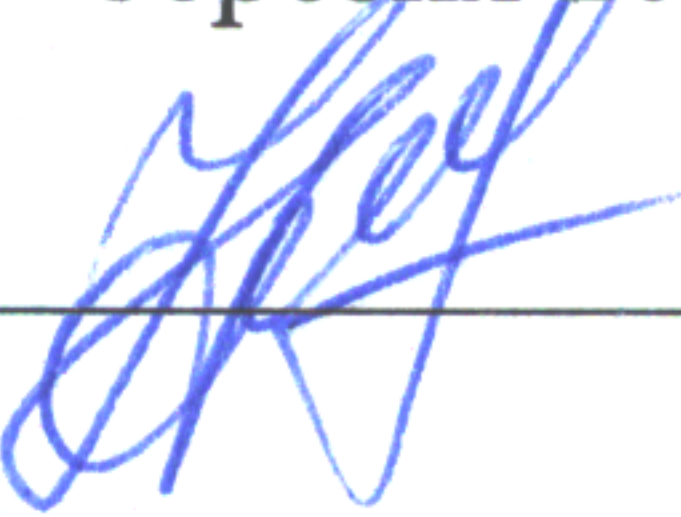
**ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ
3 курс**

Рівень вищої освіти	другий(магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	Стоматологія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська, англійська

Робоча програма навчальної дисципліни «Хірургічна стоматологія» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 221 Стоматологія освітньої програми Стоматологія.

Розробники: Брехлічук Павло Павлович, к.мед.н., доцент.
Гецько Юрій Юрійович, ст. викладач.
Петрецька Світлана Юріївна, ст. викладач.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін протокол №10 від «10» березня 2023 р.

Завідувач кафедри доц. Гема-Багіна Н.М.

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету протокол №8 від «21» березня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії стоматологічного факультету

проф. Клітинська О.В.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5,5	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 165	3-й
Кількість модулів – 4	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: 3,2/2,5	5-й, 6-й
	Лекції:
	20
	Клінічні:
	88
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:
	-
Форма підсумкового контролю: тестування, контрольна робота	Самостійна робота
	57

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання - підготовка лікаря-стоматолога для надання планової та невідкладної допомоги при запальних захворюваннях щелепно-лицевої ділянки, а також для надання ургентної допомоги при невідкладних станах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- анатоמו-фізіологічні, вікові та статеві особливості здорового та хворого організму людини, взаємозв'язок функціональних систем організму і рівня їх регуляції; причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізм їх розвитку і клінічних проявів, клініко-лабораторні симптоми захворювань і їх синдроми;

- принципи обстеження хворих лікарем - стоматологом; значення спеціальних і допоміжних методів дослідження для диференціальної діагностики стоматологічних захворювань; рентгенівську семіотику захворювань зубів і навкол зубних тканин; методи знечулення та реанімації в умовах стоматологічної клініки; покази та протипокази до амбулаторних стоматологічних операцій;

- етіологію і патогенез основних стоматологічних захворювань, їх вплив на органи і системи людського організму, клінічні прояви стоматологічної патології в порожнині рота і покази до застосування різноманітних методів лікування в стоматології.

- профілактика, клініка і лікування запальних процесів щелепно-лицевої ділянки, захворювань скронево-нижньощелепового суглобу.

- фармакотерапевтична дія на організм медичних препаратів; основні етапи і методика проведення стоматологічних операцій; питання асептики і антисептики; принцип і методи анестезіології, загального і місцевого знеболення;

- організацію стоматологічної допомоги населенню, перспективи розвитку охорони здоров'я в країні та за її межами; основи надання лікувально-профілактичної і санітарно-гігієнічної допомоги в місті та на селі; методи протиепідемічного захисту населення;

Вміти проводити обстеження щелепно-лицевої ділянки, включаючи:

- обстеження м'яких тканин обличчя, скронево-нижньощелепового суглобу, слинних залоз регіональної лімфатичної системи, зондування зубів, нориць і протоків слинних залоз;

- проведення діагностичної пункції;

- аналіз оглядових, панорамних, прицільних детальних контрастних рентгенограм, телерентгенограм, томограм, міограм;

- надати невідкладну лікарську допомогу при втраті свідомості, колапсі, шоці, комі, гострій серцевій та дихальній недостатності, інсульті, епілептичному випадку, алергічних реакціях;

- виконувати місцеве (інфільтраційне провідникове) знечулення, новокаїнові блокади і визначати покази до загального знечулення при стоматологічних втручаннях;

-виконувати амбулаторні стоматологічні операції: видалення реплантацію зуба, резекцію верхівки кореня, розкриття субперіостальних абсцесів гнійних вогнищ;

-виконувати альвеолектомію, секвестректомію, пункцію верхньощелепової пазухи, цистотомію і цистектомію, гінгівотомію;

- проводити профілактичні огляди населення з метою виявлення хворих, що потребують стоматологічного лікування;

-проводити диспансеризацію і назначати фізіотерапевтичні процедури в процесі лікування (в післяопераційний період): вести хворих в післяопераційному періоді, забезпечуючи харчування та догляд за ними;

-виявляти супутні захворювання шляхом загального обстеження хворих (огляд, перкусія, пальпація, аускультация, лабораторні і інструментальні методи дослідження);

-встановлювати первинний (попередній) діагноз на основі аналізу отриманих результатів і визначати покази до стоматологічних втручань;

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, втручань та/або здійснення інновацій, та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- здатність застосовувати знання у практичній діяльності (ЗК 3);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 6);
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7);
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 8);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 9).

Фахові компетентності спеціальності:

- спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК 1);
- спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень (ФК 2);
- спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани (ФК 3);
- спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 4);
- спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги:

- визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 5);
- спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 6);
 - спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки з супутніми соматичними захворюваннями (ФК 7);
 - спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів (ФК 10);
 - спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги (ФК 11);
 - спроможність ведення нормативної медичної документації (ФК 14);
 - опрацювання державної, соціальної та медичної інформації (ФК 15);
 - спроможність до організації та проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 16).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни **«Хірургічна стоматологія»** є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 4. Латинська мова та медична термінологія
- ОК 8. Медична інформатика
- ОК 9. Медична хімія
- ОК 10. Біологічна та біоорганічна хімія
- ОК 11. Медична біохімія
- ОК 12. Анатомія людини
- ОК 13. Гістологія, цитологія та ембріологія
- ОК 14. Фізіологія
- ОК 15. Мікробіологія, вірусологія та імунологія
- ОК 16. Клінічна анатомія та оперативна хірургія
- ОК 19. Патоморфологія
- ОК 20. Патофізіологія
- ОК 21. Фармакологія
- ОК 26. Внутрішня медицина (у тому числі інфекційні хвороби та епідеміологія, клінічна фармакологія)
- ОК 27. Хірургія (у тому числі онкологія та нейрохірургія)
- ОК 29. Радіологія
- ОК 31. Судова медицина (стоматологія). Медичне право України
- ОК 32. Терапевтична стоматологія
- ОК 34. Ортопедична стоматологія
- ОК 35. Ортодонтія
- ОК 42. Дитяча хірургічна стоматологія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Стоматологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Студенти повинні вміти використовувати інструментарій для видалення зубів.	ПРН1
Студенти повинні вміти проводити місцеве та загальне знеболення.	ПРН2
Студенти повинні знати диференційну діагностику періодонтиту та періоститу.	ПРН3
Диференціювати гостри та хронічний одонтогенний остеомиєліт.	ПРН4
Диференціювати специфічні запальні процеси ЩЛД.	ПРН5
Студенти повинні вміти оформляти амбулаторні медичні картки пацієнта.	ПРН6
Диференціювати абсцеси та флегмони.	ПРН7
Студенти повинні знати проводити диференційну діагностику фурункула та карбункула.	ПРН8
Студенти повинні знати накладати вторинні шви.	ПРН9
Проводити диференційну діагностику гострого та хронічного гаймориту.	ПРН10
Диференціювати артрити та артрози ЩЛД.	ПРН11
Диференціювати сіалолітіаз та сіалоз.	ПРН12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Стоматологія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Студенти повинні вміти провести місцеве та загальне знеболення.	ПРН1
Оволодіти знаннями заповнення амбулаторної медичної картки пацієнта.	ПРН2
Оволодіння навичками накладання вторинних швів.	ПРН3

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: відповіді на запитання та виступи на практичних заняттях; виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань, а також контрольних робіт; залік.

Методи навчання: пошуковий метод; пояснювально-ілюстративний метод; метод мозкового штурму; метод проблемного викладу; дослідницький метод; робота в малих групах тощо. Самостійна робота, зокрема, включає: вивчення теоретичних аспектів, що стосуються навчальної дисципліни «Хірургічна стоматологія» насамперед на основі прослуханого лекційного матеріалу; поглиблене вивчення окремих питань передбачених тем (дослідження наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації); підготовку до клінічних занять; узагальнення вивченого матеріалу перед заліком тощо.

Аудиторна та самостійна робота студента забезпечується всіма необхідними навчально-методичними засобами, задля належного вивчення навчальної дисципліни чи окремої її теми, а саме: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями. Вивчення дисципліни включає в себе й дистанційну організацію навчання, зокрема, в системі Moodle та за допомогою платформ Google (Google Meet, Classroom тощо).

Система оцінювання результатів навчання студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та клінічні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, яке включає:

- поточний контроль, що здійснюється протягом навчання студента під час проведення лекційних та клінічних занять та оцінюється сумою набраних балів

- підсумковий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіка навчального процесу.

Форма підсумкового семестрового контролю: VI семестр - залік

Поточний контроль з навчальної дисципліни «хірургічна стоматологія» проводиться в таких формах: активна робота на лекційних та семінарських заняттях (зокрема, активна участь у дискусії та презентації матеріалу), написання реферативних робіт, тестування тощо.

Методи поточного контролю: усний та письмовий.

Форма підсумкового контролю: написання контрольної роботи, включаючи описові та практичні завдання, а також тести.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів: рівень знань; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння робити обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

На протязі навчального року для оцінювання результатів навчання студентів проводиться:

1. Підсумковий модульний контроль №1, №2 (семестр 1)
2. Підсумковий модульний контроль №3, №4 (семестр 2)
3. Диф. залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та поточна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	25
1	1	1	2	2	2	2	2	2		

T1, T2 ... T9 – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та поточна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	10	25
2	2	2	2	2	1	1	1	1	1		

T1, T2 ... T10 – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 3)

Поточне оцінювання та поточна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	25
1	1	1	2	2	2	2	2	2		

T1, T2 ... T9 – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 4)

Поточне оцінювання та поточна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	25
1	1	2	2	2	2	1	2	2		

T1, T2 ... T11 – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
	кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	9	9	10	10	9	9	9	9
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	1	2	1	2	1	2	1	1
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	2	1	1	1	2	1	1

...								
Презентація	1	1	1	1	1	1	1	1
Реферат	1	1	1	1	1	1	1	1
Ессе	-	-	-	-	-	-	-	-
...								
Модульна контрольна робота	1	10	1	10	1	10	1	10
Разом		25		25		25		25

Критерії оцінки модульної контрольної роботи

- Модульна контрольна робота №1 - до 10 балів;
- Модульна контрольна робота №2 - до 10 балів;
- Модульна контрольна робота №3 - до 10 балів;
- Модульна контрольна робота №4 - до 10 балів.

Виконання одиничної тестової роботи передбачає надання відповідей на тести. Кожен одиничний тест складається з 20 тестів. За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання наводиться 0,5 бала, за неправильну відповідь - 0 балів.

Модульна тестова робота підраховується, якщо вона оцінюється в 5 і більше балів.

Модульна тестова робота допускається для учнів, які відвідали не менше 90% аудиторії та отримали не менше 60% можливих балів за поточну роботу.

Критерії оцінювання для підсумкового семестрового контролю

Кредитна картка містить 3 завдання, кожне з яких оцінюється за шкалою:

- 1 теоретичне завдання - до 10 балів включно;
- 2 теоретичні завдання - до 10 балів;
- 3 практичні завдання (вирішення проблеми) - до 20 балів.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати в залі - 40 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	Відмінно	Зараховано
82 - 89	B	Добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	Задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Зміст навчальної дисципліни

3 курс

1 семестр

Змістовий модуль 1. Пропедевтика хірургічної стоматології

1. Історія створення і організація хірургічної стоматологічної допомоги. Забезпечення, документація амбулаторного стоматологічного кабінету і відділення, знайомство зі структурою відділення щелепно-лицевої хірургії у клінічній лікарні. Методика обстеження порожнини рота, щелеп, обличчя та шиї. Історія і досягнення кафедри.
2. Біль, його компоненти, провідні шляхи болю. Значення болю в медицині, стоматології
3. Інструментарій для видалення зубів. Методики видалення зубів, показання та протипоказання до видалення зубів, підготовка хворого до операції.
4. Ускладнення під час видалення зубів і в післяопераційному періоді: клініка, діагностика, лікування і профілактика.
5. Місцеве потенційоване знеболення. Загальне знеболення. Серцево-легенева реанімація.
6. Місцеві анестетики, їх властивості, побічні дії. Обладнання для місцевого знеболення.
7. Аплікаційна, інфільтраційна анестезії. Ускладнення, їх профілактика і лікування. Видалення зубів під аплікаційним, інфільтраційним знеболенням.
8. Позаротове знеболення нижньої щелепи: показання, ускладнення і їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.
9. Внутрішньоротове знеболення нижньої щелепи: показання, ускладнення, їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.
10. Підсумково-модульний контроль Модуль I.

Змістовий модуль №2. Пропедевтика хірургічної стоматології

1. Підочноямкова, різцева анестезії: показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів верхньої щелепи.
2. Туберальна, піднебінна анестезія: показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів верхньої щелепи.
3. Центральні провідникові методи знеболення щелеп і прилеглих тканин.
4. Хвороби прорізування зубів. Затримані та напівзатримані зуби. Перикороніт: клініка, діагностика, лікування, ускладнення.
5. Періодонтити: класифікація, клініка, профілактика, хірургічні методи лікування. Одонтогенна гранульома обличчя: клініка, лікування.
6. Одонтогенний періостит щелеп (гострий, хронічний): клініка, діагностика, лікування, ускладнення, фізіотерапія.
7. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: етіологія, патогенез, класифікація. Досягнення кафедри.
8. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: клінічний перебіг, диференційна діагностика, профілактика, лікування (хірургічне, медикаментозне, фізіотерапевтичне тощо), ускладнення. Досягнення кафедри.
9. Хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп: клініка, діагностика, лікування, ускладнення, їх профілактика.
10. Специфічні запальні процеси щелепно-лицевої ділянки (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс), СНІД: класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування.
11. Підсумково-модульний контроль Модуль II.

2 семестр

Змістовий модуль 1

1. Засвоєння правових норм з оформленням амбулаторної медичної картки пацієнта, хворого на періодонтит, періостит, перикороніт, остеомієліт. Закріплення навичок заповнення амбулаторної медичної картки.
2. Флегмони та абсцеси щелепно-лицевої ділянки: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, перебіг, принципи лікування, профілактика ускладнень. Запальний процес ЩЛД: етіологія, патогенез, типи клінічних реакцій та особливості перебігу одонтогенних запальних захворювань. Роль імунної, гормональної, судинної, кровозгортувальної системи, тощо.

3. Лімфаденіти, аденофлегмони ЩЛД: : класифікація, етіологія, патогенез, клініка, перебіг, лікування, профілактика.
4. Фурункули і карбункули обличчя : класифікація, етіологія, патогенез, клінічний перебіг, лікування, ускладнення.
5. Бешиха обличчя , нома, гемодинамічні некрози . перевірка правильності заповнення зразка амбулаторної медичної картки.
6. Абсцеси піднебіння та під очноюмковою ділянкою: етіологія, особливості лікування, профілактика . флегмона орбіти: особливості виникнення , локалізація, клінічний перебіг, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.
7. Флегмони виличної, скроневої ділянки: особливості виникнення , локалізації, клінічного перебігу, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.
8. Флегмони щічної, білявушно-жувальної, поза щелепної ділянки: класифікація, особливості локалізації, клінічного перебігу, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування. Абсцес підязикового валика та щелепно-язикового жолобка: особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, лікування. Флегмони підпідборідної, підщелепної ділянки: особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, лікування.

9. Підсумковий контроль

Змістовий модуль 2

1. Глибокі флегмони ЩЛД: відмінності від поверхневих. Флегмони при глоткового та крилопіднебінно-щелепного просторів: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування , ускладнення, профілактика. Флегмона крило-піднебінної та підскроневої ямок: особливості виникнення, локалізація, клінічний перебіг, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.
2. Флегмони язика, дна порожнини рота та шиї, гнилістно-некротична ангіна Жансуля-Людвіга: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.
3. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон, що локалізуються навколо верхньої щелепи: сепсис, абсцес мозку, тромбоз печеристого синусу.
4. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон , що локалізуються навколо нижньої щелепи: медіастеніти , пневмонії та інші: класифікація, патогенез, особливості клінічного перебігу, діагностика, клініка, лікування, прогноз. Інфекційно-токсичний шок.
5. Етіологічні та патогенетичні принципи загального та місцевого лікування одонтогенних запальних процесів обличчя та шиї. Накладання вторинних швів, косметичні аспекти.
6. Гострий і хронічний одонтогенний гайморит: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, диференційна діагностика, профілактика, лікування, ускладнення. Пластичне усунення ороантрального сполучення.

7. Артрит та артроз скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС): класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування, ускладнення і профілактика. Синдром больової дисфункції СНЩС. Хірургічна артроскопія СНЩС. Пластика СНЩС та його компонентів.
8. Гострий, хронічний некалькульозний сіалоденіт : етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування, попередження ускладнень, профілактика. Пластика проток слинних залоз.
9. Слинно-кам'яна хвороба (сіалолітіаз): етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення та їх попередження. Сіалози: класифікація, клініка, діагностика, профілактика, лікування.

Підсумковий контроль 2

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	У тому числі				
		лекції	Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
1 семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Історія створення і організація хірургічної стоматологічної допомоги. Забезпечення, документація амбулаторного стоматологічного кабінету і відділення, знайомство зі структурою відділення щелепно-лицевої хірургії у клінічній лікарні. Методика обстеження порожнини рота, щелеп, обличчя та ший. Історія і досягнення кафедри.	8		4			4
Тема 2. Біль, його компоненти, провідні шляхи болю. Значення болю в медицині, стоматології	2		2			
Тема 3. Інструментарій для видалення зубів. Методики видалення зубів, показання та протипоказання до видалення зубів, підготовка хворого до операції.	7	2	2			3
Тема 4. Ускладнення під час видалення зубів і в післяопераційному періоді: клініка, діагностика, лікування і профілактика.	2		2			
Тема 5. Місцеве потенційоване знеболення. Загальне знеболення. Серцево-легенева	8	2	2			4

реанімація.						
Тема 6. Місцеві анестетики, їх властивості, побічні дії. Обладнання для місцевого знеболення.	4		2			2
Тема 7. Аплікаційна, інфільтраційна анестезія. Ускладнення, їх профілактика і лікування. Видалення зубів під аплікаційним, інфільтраційним знеболенням.	7	2	2			3
Тема 8. Позаротове знеболення нижньої щелепи: показання, ускладнення і їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.	2		2			
Тема 9. Внутрішньоротове знеболення нижньої щелепи: показання, ускладнення, їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.	2		2			
Модульний контроль 1	2		2			
Всього разом з модуль 1	44	6	22			16
Модуль 2						
Тема 1. Підчоямкова, різцева анестезія: показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів верхньої щелепи.	4		4			
Тема 2. Туберальна, піднебінна анестезія: показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів верхньої щелепи.	4	2	2			
Тема 3. Центральні провідникові методи знеболення щелеп і прилеглих тканин.	2		2			
Тема 4. Хвороби прорізування зубів. Затримані та напівзатримані зуби. Перикороніт: клініка, діагностика, лікування, ускладнення.	7		4			3
Тема 5. Періодонтити: класифікація, клініка, профілактика, хірургічні методи лікування. Одонтогенна гранульома обличчя: клініка,	8	2	2			4

лікування.						
Тема 6. Одонтогенний періостит щелеп (гострий, хронічний): клініка, діагностика, лікування, ускладнення, фізіотерапія.	7		2			5
Тема 7. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: етіологія, патогенез, класифікація. Досягнення кафедри.	2		2			
Тема 8. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: клінічний перебіг, диференційна діагностика, профілактика, лікування (хірургічне, медикаментозне, фізіотерапевтичне тощо), ускладнення. Досягнення кафедри.	6		2			4
Тема 9. Хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп: клініка, діагностика, лікування, ускладнення, їх профілактика.	2		2			
Тема 10. Специфічні запальні процеси щелепно-лищевої ділянки (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс), СНІД: класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування.	2		2			
Модульний контроль 2	2		2			
Всього з модуль 2	46	4	26			16
Всього за семестр	90	10	48			32
2 семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Засвоєння правових норм з оформленням амбулаторної медичної картки пацієнта, хворого на періодонтит, періостит, перикороніт, остеомієліт. Закріплення навичок заповнення амбулаторної медичної картки.	6		2			4
Тема 2. Флегмони та абсцеси щелепно-лищевої ділянки: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, перебіг, принципи лікування,	8	2	2			4

профілактика ускладнень. Запальний процес ЩЛД: етіологія, патогенез, типи клінічних реакцій та особливості перебігу одонтогенних запальних захворювань. Роль імунної, гормональної, судинної, кровозгортувальної системи, тощо.						
Тема 3. Лімфаденіти, аденофлегмони ЩЛД: : класифікація, етіологія, патогенез, клініка, перебіг, лікування, профілактика.	2		2			
Тема 4. Фурункули і карбункули обличчя : класифікація, етіологія, патогенез, клінічний перебіг, лікування, ускладнення.	2		2			
Тема 5. Бешиха обличчя , нома, гемодинамічні некрози . перевірка правильності заповнення зразка амбулаторної медичної картки.	4	2	2			
Тема 6. Абсцеси піднебіння та під очноямкової ділянки: етіологія, особливості лікування, профілактика . флегмона орбіти: особливості виникнення , локалізація, клінічний перебіг, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.	2		2			
Тема 7. Флегмони виличної, скроневої ділянки: особливості виникнення , локалізації, клінічного перебігу, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.	2		2			
Тема 8. Флегмони щічної, білявушно-жувальної, поза щелепної ділянки: класифікація, особливості локалізації, клінічного перебігу, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.	8	2	2			4

Тема 9. Абсцес підязикового валика та щелепно-язикового жолобка: особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, лікування. Флегмони підпідборідної, підщелепної ділянки: особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, лікування.	5		2			3
Модульний контроль 1.	2		2			
Всього разом з модуль 1.	41	6	20			15
Модуль 2						
Тема 1. Глибокі флегмони ЩЛД: відмінності від поверхневих. Флегмони при глоткового та крилопіднебінно-щелепного просторів: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення, профілактика. Флегмона крило-піднебінної та підскроневої ямок: особливості виникнення, локалізація, клінічний перебіг, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.	4		2			2
Тема 2. Флегмони язика, дна порожнини рота та шиї, гнилістно-некротична ангіна Жансуля-Людвіга: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.	6	2	2			2
Тема 3. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон, що локалізуються навколо верхньої щелепи: сепсис, абсцес мозку, тромбоз печеристого синусу.	2		2			

<p>Тема 4. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон , що локалізуються навколо нижньої щелепи: медіастеніти , пневмонії та інші: класифікація, патогенез, особливості клінічного перебігу, діагностика, клініка, лікування, прогноз. Інфекційно-токсичний шок.</p>	2		2			
<p>Тема 5. Етіологічні та патогенетичні принципи загального та місцевого лікування одонтогенних запальних процесів обличчя та шиї. Накладання вторинних швів, косметичні аспекти.</p>	2		2			
<p>Тема 6. Гострий і хронічний одонтогенний гайморит: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, диференційна діагностика, профілактика, лікування, ускладнення. Пластичне усунення оро-антрального сполучення.</p>	2		2			
<p>Тема 7. Артрит та артроз скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС): класифікація, клінічний перебіг, діагностика , лікування, ускладнення і профілактика. Синдром больової дисфункції СНЩС. Хірургічна артроскопія СНЩС. Пластика СНЩС та його компонентів.</p>	6	2	2			2
<p>Тема 8. Гострий, хронічний некалькульозний сіалоденіт : етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування, попередження ускладнень, профілактика. Пластика проток слинних залоз.</p>	4		2			2

Тема 9. Слинно-кам'яна хвороба (сіалолітіаз): етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення та їх попередження. Сіалози: класифікація, клініка, діагностика, профілактика, лікування.	4		2			2
Модульний контроль 2	2		2			
Всього з модуль 2	34	4	20			10
Всього за семестр	75	10	40			25

6.3. Тематичний план практичних (клінічних) занять

1 семестр
2023-2024 навчального року

№ п/п	Тема занятя	К-сть годин
1	Тема 1. Історія створення і організація хірургічної стоматологічної допомоги. Забезпечення, документація амбулаторного стоматологічного кабінету і відділення, знайомство зі структурою відділення щелепно-лицевої хірургії у клінічній лікарні. Методика обстеження порожнини рота, щелеп, обличчя та шиї. Історія і досягнення кафедри.	4
2	Тема 2. Біль, його компоненти, провідні шляхи болю. Значення болю в медицині, стоматології	2
3	Тема 3. Інструментарій для видалення зубів. Методики видалення зубів, показання та протипоказання до видалення зубів, підготовка хворого до операції.	2
4	Тема 4. Ускладнення під час видалення зубів і в післяопераційному періоді: клініка, діагностика, лікування і профілактика.	2
5	Тема 5. Місцеве потенційоване знеболення. Загальне знеболення. Серцево-легенева реанімація.	2
6	Тема 6. Місцеві анестетики, їх властивості, побічні дії. Обладнання для місцевого знеболення.	2
7	Тема 7 Аплікаційна, інфільтраційна анестезії. Ускладнення, їх профілактика і лікування. Видалення зубів під аплікаційним, інфільтраційним знеболенням.	2
8	Тема 8. Позаротове знеболення нижньої щелепи: показання, ускладнення і їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.	2
9	Тема 9. Внутрішньоротове знеболення нижньої щелепи: показання, ускладнення, їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.	2
10	Підсумково-модульний контроль 1	2
11	Тема 10. Підчоямкова, різцева анестезії: показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів верхньої щелепи.	4

12	Тема 11. Туберальна, піднебінна анестезія: показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів верхньої щелепи.	2
13	Тема 12. Центральні провідникові методи знеболення щелеп і прилеглих тканин.	2
14	Тема 13. Хвороби прорізування зубів. Затримані та напівзатримані зуби. Перикороніт: клініка, діагностика, лікування, ускладнення.	4
15	Тема 14. Періодонтити: класифікація, клініка, профілактика, хірургічні методи лікування. Одонтогенна гранульома обличчя: клініка, лікування.	2
16	Тема 15. Одонтогенний періостит щелеп (гострий, хронічний): клініка, діагностика, лікування, ускладнення, фізіотерапія.	2
17	Тема 16. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: етіологія, патогенез, класифікація. Досягнення кафедри.	2
18	Тема 17. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: клінічний перебіг, диференційна діагностика, профілактика, лікування (хірургічне, медикаментозне, фізіотерапевтичне тощо), ускладнення. Досягнення кафедри.	2
19	Тема 18. Хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп: клініка, діагностика, лікування, ускладнення, їх профілактика.	2
20	Тема 19. Специфічні запальні процеси щелепно-лищевої ділянки (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс), СНІД: класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування.	2
21	Підсумково-модульний контроль 2	2
22	Всього	48

2 семестр

№ п/п	Тема заняття	к-сть ГОДИН
Тема	Тема 1. Засвоєння правових норм з оформленням амбулаторної медичної картки пацієнта, хворого на періодонтит , періостит, перикороніт, остеомієліт. Закріплення навичок заповнення амбулаторної медичної картки .	2
Тема	Тема 2. Флегмони та абсцеси щелепно-лицевої ділянки : класифікація, етіологія, патогенез, клініка, перебіг, принципи лікування, профілактика ускладнень. Запальний процес ЩЛД: етіологія, патогенез, типи клінічних реакцій та особливості перебігу одонтогенних запальних захворювань. Роль імунної, гормональної , судинної , кровозгортувальної системи, тощо.	2
Тема	Тема 3. Лімфаденіти, аденофлегмони ЩЛД: : класифікація, етіологія, патогенез, клініка, перебіг, лікування, профілактика.	2
Тема	Тема 4. Фурункули і карбункули обличчя : класифікація, етіологія, патогенез, клінічний перебіг, лікування, ускладнення.	2
Тема	Тема 5. Бешиха обличчя , нома, гемодинамічні некрози . перевірка правильності заповнення зразка амбулаторної медичної картки.	2
Тема	Тема 6. Абсцеси піднебіння та під очноюмковою ділянки: етіологія, особливості лікування, профілактика . флегмона орбіти: особливості виникнення , локалізація, клінічний перебіг, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.	2
Тема	Тема 7. Флегмони виличної, скроневої ділянки: особливості виникнення , локалізації, клінічного перебігу, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.	2
Тема	Тема 8. Флегмони щічної, білявушно-жувальної, поза щелепної ділянки: класифікація, особливості локалізації, клінічного перебігу, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.	2
Тема	Тема 9. Абсцес підязикового валика та щелепно-язикового жолобка: особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, лікування. Флегмони підпідборідної, підщелепної ділянки: особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, лікування.	2

Тема	Тема 10. Підсумково-модульний контроль 1.	2
Тема	Тема 11. Глибокі флегмони ЩЛД: відмінності від поверхневих. Флегмони при глоткового та крилопіднебінно-щелепного просторів: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування , ускладнення, профілактика. Флегмона крилопіднебінної та підскроневої ямок: особливості виникнення, локалізація, клінічний перебіг, диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.	2
Тема	Тема 12. Флегмони язика, дна порожнини рота та шиї, гнилістно-некротична ангіна Жансуля-Людвіга: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.	2
Тема	Тема 13. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон, що локалізуються навколо верхньої щелепи: сепсис, абсцес мозку, тромбоз печеристого синусу.	2
Тема	Тема 14. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон , що локалізуються навколо нижньої щелепи: медіастиніти , пневмонії та інші: класифікація, патогенез, особливості клінічного перебігу, діагностика, клініка, лікування, прогноз. Інфекційно-токсичний шок.	2
Тема	Тема 15. Етіологічні та патогенетичні принципи загального та місцевого лікування одонтогенних запальних процесів обличчя та шиї. Накладання вторинних швів, косметичні аспекти.	2
Тема	Тема 16. Гострий і хронічний одонтогенний гайморит: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, диференційна діагностика, профілактика, лікування, ускладнення. Пластичне усунення оронтального сполучення.	2
Тема	Тема 17. Артрит та артроз скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС): класифікація, клінічний перебіг, діагностика , лікування, ускладнення і профілактика. Синдром больової дисфункції СНЩС. Хірургічна артроскопія СНЩС. Пластика СНЩС та його компонентів.	2
Тема	Тема 18. Гострий, хронічний некалькульозний сіалоденіт : етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування, попередження ускладнень, профілактика. Пластика проток слинних залоз.	2
Тема	Тема 19. Слинно-кам'яна хвороба (сіалолітіаз):етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення та їх попередження. Сіалози: класифікація, клініка, діагностика, профілактика, лікування.	2

Тема	Тема 20. Підсумково-модульний контроль 2.	2
	Всього	40

6.4 Тематичний план лекцій

1 семестр

№	Тема	К-сть годин
1.	Історія хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, їх визначення і завдання. Підготовка хворого до операції. Визначення болю; реакції організму на біль, операційну травму. Знеболення в хірургічній стоматології. Місцеве знеболення. Показання та протипоказання до нього, принципи премедикації, нейролептаналгезії. Ускладнення місцевого та загального знеболення, їх лікування та профілактика. Основи серцево-легеневої реанімації.	2
2.	Загальне знеболення: показання та протипоказання, принципи премедикації, нейролептаналгезії. Ускладнення місцевого та загального знеболення, їх лікування та профілактика. Основи серцево-легеневої реанімації. Видалення зубів: інструментарій, показання та протипоказання, підготовка хворого, ускладнення під час видалення зуба і в післяопераційному періоді, їх лікування та профілактика. Затримані та напівзатримані зуби. Етіологія, клініка, діагностика, лікування, ускладнення. Перикороніти.	2
3.	Класифікація запальних процесів ЩЛД. Періодонтити: етіологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, ускладнення, профілактика. Одонтогенна гранульома обличчя: клініка, лікування, діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.	2
4.	Остеомієліт щелеп : етіологія, патогенез, класифікація. Гострий і хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп: клініка, лікування, діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.	2
5.	Специфічні запальні процеси ЩЛД (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс): етіологія, класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування. Лімфаденіти ЩЛД: етіологія, класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування. Фурункули та карбункули ЩЛД: етіологія, класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування.	2
		10

**Теми лекцій
2 семестр**

№	Тема	К-сть год
1.	Абсцеси, флегмони ЩЛД: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, принципи лікування, ускладнення, профілактика. Етіологічні та патогенетичні принципи лікування запальних процесів ЩЛД. Абсцеси щелепно-язикового жолобка, піднебіння, під'язикового валика . Флегмона : підщелепної , щічної, жувальної, поза щелепної , під підборідної ділянок. Флегмона дна порожнини рота та шиї, гнилісно-некротична ангіна Жансуля-Людвіга, флегмони , абсцеси язика: етіологія, патогенез, клініка , діагностика , лікування, ускладнення, профілактика.	2
2.	Флегмона приглоткового простору, крило-піднебінної ямки, орбіти, виличної, скроневої, підскроневої, крило-щелепної ділянки: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення, профілактика. Лімфаденіти ЩЛД: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика. Бешиха обличчя, нома, фурункули та карбункули ЩЛД: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика.	2
3.	Ускладнення запальних процесів ЩЛД (сепсис, медіастеніт, абсцес мозку, тромбоз печеристого синусу, тощо) : етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика. Одонтогенний гайморит : етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика.	2
4.	Артрити, артрози СНЩС: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, профілактика. Синдром больової дисфункції СНЩС. Хірургічна артроскопія СНЩС.	2
5.	Гострі і хронічні сіалоденіти : етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування. Слино-кам'яна хвороба: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування.	2
		10

6.5 Самостійна робота
1 семестр
Змістовий модуль 1

№ п/п	ТЕМА	к-сть ГОДИН
1	Організація кабінету хірургічної стоматології в амбулаторії.	4
2	Асептика та антисептика в хірургічній стоматології.	3
3	Загальні ускладнення місцевого знеболення.	2
4	Місцеві ускладнення місцевого знеболення.	3
5	Інтенсивна терапія, серцево-легенева реанімація в щелепно-лицевій хірургії.	4
Всього 16 годин		

Змістовий модуль 2

№ п/п	ТЕМА	к-сть ГОДИН
1	Рентгендіагностика стоматологічних захворювань.	3
2	Патофізіологічні засади клінічного перебігу запальних процесів ЩЛД.	4
3	Патофізіологічні засади лікування запальних процесів ЩЛД.	5
4	Фізіотерапевтичні методи лікування стоматологічних захворювань. Деонтологія в стоматології	4
Всього 16 годин		

2 семестр
Змістовий модуль 1

№ п/п	Тема	К-сть годин
1.	Загальне, місцеве знеболення ЩЛД: особливості проведення, ускладнення та методи їх усунення.	4
2.	Невідкладні стани, принципи надання допомоги.	4
3.	Топографічна анатомія ЩЛД. Основні принципи проведення розтинів в ЩЛД.	4
4.	Прояви лімфаденіту ЩЛД при специфічних захворюваннях: туберкульоз, актиномікоз, сифіліс, СНІД.	3
Всього 15 годин		

Змістовий модуль 2

№ п/п	Тема	К-сть годин
1	Додаткові методи дослідження в ЩЛД при запальних процесах. Вивчення аналізів крові, імунограм.	2
2	Сучасні засоби медикаментозної терапії при гнійно-запальних захворюваннях ЩЛД.	2
3	Системні захворювання слинних залоз.	2
4	Сучасні методи дослідження слинних залоз.	2
5	Нормальна та патологічна анатомія СНЩС. Сучасні методи діагностики та лікування захворювань СНЩС.	2
Всього 10 годин		

8. Рекомендована література

1. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник у 2 т. За редакцією В.О. Маланчука. – К.: ЛОГОС, 2011.
2. Тестові завдання з хірургічної стоматології Крок 2 / В.О. Маланчук, О.С. Воловар, О.Л. Ціленко та ін. – Біла церква: ПАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2015. – 248 с.
3. Маланчук В.О., Чепурний Ю.В. Травматичні пошкодження орбіти і слъзовідвідних шляхів. – Біла церква: ПАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2014. – 176 с.
4. Маланчук В.А., Маммадов Э.А. Непосредственная дентальная имплантация – К.: ЦСТРІ, 2008. – 154 с.
5. Маланчук В.А., Бродецкий И.С. Остеомиелит челюстей у больных на фоне наркотической зависимости. – К.: Москаленко О.М., 2013. – 268 с.
6. Маланчук В.О., Крищук М.Г., Копчак А.В. Імітаційне компютерне моделювання в щелепно-лицевій хірургії. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2013. – 231 с.
7. Історії хвороби з хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії / В.О. Маланчук, О.С. Воловар, О.Л. Ціленко та ін. – К.: Альфа. Реклама, 2015. – 196 с. (укр., рос., eng.).
8. Маланчук В.О., Копчак А.В. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні ураження щелепно-лицевої ділянки та шії / Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – 320 с. (укр., рос.).

9. Афанасьев В.В. Хирургическая стоматология. – Издательство: ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 880 с.
10. Афанасьев В.В. Нома (Водяной рак, Cancer aquaticus, Cancer oris). – Издательство: Триада Тверь, 2009. – 96 с.
11. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології. К. Спалах, 2003.- 512 с.
12. Бернадский Ю.И. Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии: Учеб. пособие, 3-е изд., перераб. и доп. – Витебск: Белмедкнига, 1998.-416 с.
13. Вагнер В.Д. Пособие по стоматологии. – М., Н. Новгород: Мед. книга; НГМУ, 2000. - 264 с.
14. Гнатышак А.И. Общая клиническая онкология. – Львов, 1988. - 233 с.
15. Горішний Б.М., Рибалов О.В., Саяпіна Л.М. Щелепно-лицьова хірургія екстремальних ситуацій. - Полтава, 2000. - 221 с.
16. Руководство по хирургической стоматологии. Под. ред. Евдокимова А.И. - М.: Медицина, 1972. - 584с.
17. Заболевания слизистой оболочки полости рта и губ. / Под ред. Е.В.Боровского, А.Л. Машкиллейсона. - М. Медпресс, 2001. - 320 с.
18. Ломницький І.Я. Пропедевтика хірургічної стоматології Львів, 108 с.
19. Максименко П.Т. Медикаментозная патология в стоматологии – Полтава, 2001. - 138 с.
20. Основы стоматології / Под ред. В.О.Маланчука. – К.: Медицина, 2009. – 591 с.
21. Руководство по хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии: В 2-х темах. / Под ред. В.М.Безрукова, Т.Г.Робустовой. - Изд. 2-е, перераб. и доп. - М.: Медицина, 2000. – 776 с.
22. Руководство по хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии: В 2-х томах. Т. 2 / Под ред. В.М.Безрукова, Т.Г.Робустовой. - Изд. 2-е, перераб. и доп. - М.: Медицина, 2000. - 488 с.
23. Стоматология: Учебник / Под ред.Т.Г. Робустовой. - М.: Медицина, 2008. -816 с.
24. Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии. - К.: Червона Рута-Турс, 2004. - 1061 с.
25. Хирургическая стоматология: Учебник / Под ред.Т.Г. Робустовой. - М.: Медицина, 1999. - 576 с.
26. Хирургическая стоматология в схемах и таблицах: Учеб. пособие для студентов и врачей-интернов / Г.П.Рузин, А.А. Дмитриева - Харьков: ХГМУ, 2001. - 108 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ

1. Баранцев А.В. Опыт организации кабинета экстренной стоматологической помощи на базе отделения челюстно-лицевой хирургии Стоматология. 1996. - №1. - С. 67-68.

2. Бернадский Ю.И., Бернадская Г.П. Врач и больной в стоматологии . - Киев: Здоровья, 1990. - 152 с.
3. Заксон М.Л., Козлюк В.И., Возный Ф.Ф. Стоматологам о деонтологии . - Киев: Здоровья, 1989. - 67 с.
4. Леонтьев В.К. Модель организации стоматологической службы региона в условиях перехода к рынку. Вопросы организации й экономики в стоматологии. - Екатеринбург, 1994. - С. 3-7.
5. Лурье Т.М. Врачебно-трудовая экспертиза в стоматологии - М.: Медицина, 1984. - 144 с.
6. Лурье Т.М., Семкин В.А., Алимский А.В. Принципы организации кабинета реабилитации в стоматологии. Стоматология. - 1994. - № 4. – С. 73-75.
7. Маланчук В.А. Челюстно-лицевая хирургия и хирургическая стоматология в Украине. Укр.мед.часопис. - 1998. - №1. - С. 24-29.
8. Основы организации стоматологической помощи населению / Под ред. Г.Н.Пахомова. - М.: Медицина, 1983. - 206 с.
9. Руководство по хирургической стоматологии й челюстно-лицевой хирургии / Под ред. В.М.Безрукова, Т.Г.Робустовой, - М.: Медицина, 2000. - С. 29-40.
10. Рыбаков А.И. Основы стоматологической профилактики. М: Медицина, 1968. – 166 с.
11. Рузин Г.П., Бурых М.П. Основы технологии операций в хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии . - Харьков, 2000. - 291 с.
12. Свадковский Б.С. Учебное пособие по судебно-медицинской стоматологии - М.: Медицина, 1974. – 175с.

МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ В ХІРУРГІЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЇ

1. Воробьев Ю.И., Лесняк В.М. Компьютерная томография в диагностике заболеваний челюстно-лицевой области // Стоматология.-1988.- №2. - С. 89-91.
2. Воробьев Ю.И. Рентгенография зубов й челюстей.- М.: Медицина,1989. 175 с.
3. Кузнецов С.В., Иорданишвили А.К. Компьютерная томография в диагностике основных стоматологических заболеваний. Вестн. рентгенологии и радиологии. - 1996. - №1. - С. 38-40.
4. Новоселов Р.Д. Особенности обследования больного в клинике хирургической стоматологии. Хирургическая стоматология. -М.: Медицина, 1981.-С. 37-46.
5. Прохончуков А.А., Логинова Н.К., Жижина Н.А. Функциональная диагностика в стоматологической практике. - М.: Медицина, 1980. - 272 с.
6. Рентгенодиагностика заболеваний челюстно-лицевой области: Руководство для врачей / Под ред. Н.А.Рабухиной, Н.М.Чуприной. - М.: Медицина, 1991. -365 с.

8. Робустова Т.Г., Стародубцев В.С. Обследование хирургического стоматологического больного. Хирургическая стоматология. - М.: Медицина, 1996. – С. 26-35.

9. Юдин А.А., Кондрашин Ю.С. Лучевая диагностика заболеваний слюнных желез. - М.: Видор, 1995. -118 с.

ЗНЕБОЛЕННЯ В ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВІЙ ДІЛЯНЦІ ПРИ ХІРУРГІЧНИЙ ЗАХВОРЮВАННЯХ

1. Бажанов Н.Н., Ганина С.С. Обезболивание в поликлинической стоматологической практика. - М.: Медицина, 1979. - 190с.

2. Вайсблат С.Н. Местное обезболивание при операциях на лице, челюстях и зубах. – К., 1962. - 469с.

3. Григорчук Ю.Ф., Дмитриева А.А. Местное обезболивание в хирургической стоматологии. Метод. рекомендации. Харьков: ХГМУ, 1995. – 26 с.

4. Грицук С.Ф. Анестезия в стоматологии. - М.: МИА, 1998. - 304 с.

5. Гумецький Р.А., Угрин М.М. Сучасні засоби місцевої анестезії в стоматології. Львів: Галдент, 1998. - 160 с.

6. Егоров П.М. Местное обезболивание в стоматологии. - М.: Медицина, 1985. - 160с.

7. Конобевцев О.Ф. Общие сведения о местном обезболивании в стоматологии.

8. Местное обезболивание в стоматологии. - М.: Медицина, 1985. - С.6-26.

9. Кононенко Ю.Г. М.М. Рожко, Г.П. Рузін. Місцеве знеболення в амбулаторній стоматології: Посібник для студ. стомат. фак-тів, інтернів, лікарів-стоматологів / - Івано-Франківськ: Івано-Франківська держ. мед. академія, 2000. - 207 с.

10. Мороз Б.Т., Макаров Ф.Н. и др. Нейрофизиологические механизмы зубной боли // Актуальные проблемы лекарственного обезболивания. - Л., 1989. - С. 148-155.

11. Муковозов И.Н. Наркоз и реанимация в челюстно-лицевой хирургии. - Л.: Медицина, 1975.-239с.

12. Неговский В.А. Очерки по реаниматологии. - М.: Медицина, 1986, 256 с.

13. Петрикас А.Ж. Обезболивание зубов - Тверь, 1997. -112с.

14. Пыцкий В.И., Андрианова Н.В., Артамасова А.В. Аллергические заболевания. -М.: Медицина, 1984. - 271с.

15. Шугайлов И.А., Финадеев А.П., Васильченко Н.П. й др. Обоснование й выбор метода обезболивания при стоматологических вмешательствах у беременных: Метод, рекомендации. М., 1989. - 18с.

16. Шугайлов И.А. и др. Препараты и инструменты для местной анестезии в стоматологии. М.: ВУНМЦ, 1997.

ДІАГНОСТИКА ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ ПРИ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНАХ

1. Георгиева В.И. Неотложная помощь в стоматологии - М.: Медицина, 1983. 174с.
2. Громов М.И. Особенности диагностики сепсиса и прогнозирование исходов его лечение у пострадавших в посттравматическом периоде // Осложнения шокогенной травмы и травматической болезни: Рос. сб. науч.тр. - 1994. - С. 66-70.
3. Звягин А.А. Интенсивная терапия сепсиса и тяжелой анаэробной неклостридиальной инфекции: Автореф.: дис. д-ра мед. наук.- М.: Ин-т хирургии им. А.В.Вишневого, 1992. - 51с.
4. Камаев М.Ф. Хирургический сепсис. - М., 1982. – С. 33-35.
5. Козлов В.А. Неотложная стационарная стоматологическая помощь. – Л.: Медицина, 1988. - 487с.
6. Лукьяненко В.И. Неотложная стоматологическая помощь. М.: Медицина, 1976, -232 с.
7. Панчишин М., Готь И., Масний З. Неотложные состояния в стоматологической практике. - Львов: Гал Дент, 2000. - 42 с.
8. Руднов В.А. Пути оптимизации диагностики, прогноза и интенсивной терапии сепсиса с органной функцией: Автореф. дис. д-ра мед. наук. Екатеринбург, 1995. - 37с.
9. Рябов Г.А. Критические состояния в хирургии. М.: Медицина , 1979. – 313 с.
10. Серебряков В.А. Обезболивание и интенсивная терапия у больных с флегмонами челюстно-лицевой области: Автореф. дис. к.м.н. - М., 1987. -17 с.
11. Харитонов Ю.М., Королинский С.А., Ермоленко С.В. Септический шок при гнойных заболеваниях лица и шеи // Стоматология. - 1997. - №4. С. 27-31.

ВИДАЛЕННЯ ЗУБІВ

1. Бахмудов Б.Р. Частота и динамика развития альвеолита в течении года // Стоматология. - 1992. - №3-6. - С. 37-38.
2. Воскобойникова Ю.А. Совершенствование методики удаления зуба с разрушенной коронковой частью: Автореф. дис.канд. мед. наук. Спб. 2000. 18с.
3. Лысенко С.И. "Сухая" лунка и альвеолит после операции удаления зуба. Современная стоматология и челюстно-лицевая хирургия. Сб. тез. Пресп. конф. - К.,1998.-С. 172-173.
4. Операція вилучення зубів та їх коренів: Прикличний посібник / Сост.: О.Е.Малевич, Л.В. Харьков, С.В.Кравченко та ін. Дніпропетровськ, 1999. - 109с.
5. Рузин Г.П., Дмитриева А.А. Операция удаления зуба: Метод, рекомендации.- Харьков: ХГМУ, 1997. - 33с.

6. Рыбаков А.И. Ошибки в амбулаторной практике. - М.: Медицина, 1976. - 155с.
7. Сабо Е. Амбулаторная хирургия зубов и полости рта. - Будапешт, 1977. - 300с.
8. Соловьев М.М. Обезболивание при лечении и удалении зубов у детей. – Л.: Медицина, 1985. – 182 с.
9. Танфильев Д.Е. Удаление зубов. Л.: Медицина, 1976. - 160 с.

ЗАПАЛЬНІ ПРОЦЕСИ В ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВІЙ ДІЛЯНЦІ

1. Абакумов М.М., Погодина А.Н., Чубабрия И.Г. Особенности клинического течения и хирургической тактики при одонтогенном гнойном медиастините // Сов. медицина. - 1991. - №10. - С. 30-32.
2. Бажанов Н.Н., Козлов В.А., Максимовский Ю.М., Робустова Т.Г. Воспалительные заболевания челюстно-лицевой области // Стоматология: Спец. выпуск. - 1996.- С.38.
3. Безрукова А.П. Хирургическое лечение заболеваний пародонта. - М: Медицина, 1987. -156с.
4. Бернадский Ю.И., Заславский Н.И., Бернадская Г.П. Гнойная челюстно-лицевая хирургия. – К.: Здоровья, 1 983. - 246с.
5. Бойко В.З. Одномоментная реплантация зубов при воспалительных процессах // Стоматология. - 1990. - №1. - С. 24-29.
6. Боровский Е.В. Лечение периодонтитов - состояние вопроса и перспективы совершенствования // Стоматология: Спец. выпуск.-1996. С. 36.
7. Владыченкова Т.Н., Родионов Н.Т., Карпухина Л. И. Хирургические методы устранения хронических одонтогенных очагов инфекции // Актуальные проблемы стоматологии. - Смоленск, 1995. - С. 56-59.
8. Воложин А. И. Роль реактивности в выборе тактики лечения острых воспалительных процессов челюстно-лицевой области // Стоматология: Спец.выпуск. - 1996. - С.49.
9. Воспалительные заболевания челюстно-лицевой области и шеи / Под ред. проф. А. Г. Шаргородского. - М.: Медицина, 1985. - 352с.
10. Груздев Н.А. Острая одонтогенная инфекция. - М.: Медицина, 1978. - 182с.
11. Губин М.А., Харитонов Ю.М., Гирко Е.И., Чевардов Н.И. Диагностика и лечение осложнений острой одонтогенной инфекции // Стоматология: Спец.выпуск. - 1996. - С. 39.
12. Кульбашная Я. А. Совершенствование методов диагностики, лечения и прогнозирования исходов одонтогенных флегмон: Автореф. дис. ... канд. мед. наук. - К.,1990.

13. Левкович А.Н. Хирургическое лечение околокорневых кист и хронического периодонтита с сохранением анатомической формы и функции зуба: Автореф. дис. ... д-ра мед. наук. К. 1990.
14. Лукьяненко В.И. Остеомиелиты челюстей. - Л.: Медицина, 1986. – 183 с.
15. Максимовский Ю.М. Патогенетическое лечение хронического верхушечного периодонтита //Стоматология: Спец. выпуск. - 1996. - С. 67.
16. Маланчук В.А., Копчак А.В. Озоно-кислородная терапия в стоматологии и челюстно-лицевой хирургии. – Киев, 2004 – 177 с.
17. Мальчикова Л.П., Красовская Г. А. Одонтогенный сепсис и его осложнения// Тр. 8-го Всесоюз.съезда стоматологов. - М., 1981. - С. 4-8.
18. Муковозов И.Н. Дифференциальная диагностика хирургических заболеваний челюстно-лицевой области. - Л.: Медицина, 1982. — 262 с.
19. Полтавский В. П. Гемисекция и ампутация корней зубов с хроническим периодонтитом и поражением пародонта // Стоматология. - 1975. - №4.-С.82-86.
20. Рабинович Л.М. Одонтогенная подкожная гранулема лица. - Л.: Медицина, 1967.- 112с.
21. Робустова Т.Г., Губин М.А., Стародубцев В. С. Диагностика распространенных флегмон и их осложнений, стратегия комплексного лечения // Стоматология: Спец. выпуск. — 1996. - С. 74.
22. Рузин Г. П. Одонтогенная аэробная газовая гангрена челюстно-лицевой области // Стоматология. - 1991. - №5. -С. 26-30.
23. Солнцев А.М., Тимофеев А. А. Одонтогенные воспалительные заболевания. –К.: Здоровья, 1989. - 232 с.
24. Соловьев М.М. Одонтогенные воспалительные заболевания челюстей и прилежащих тканей. – Ташкент, 1979. – 162 с.
25. Супиев Т.К. Одонтогенные воспалительные заболевания. - Алма-Ата-1988.- 104с.
26. Ушаков Р.В., Царев В.Н. Этиология и этиотропная терапия неспецифических инфекций в стоматологии. - Иркутск, 1997. - 108 с.
27. Фомичев Е.В. Атипичное и хроническое течение гнойных воспалительных заболеваний челюстно-лицевой области, методы диагностики // Стоматология: Спец.выпуск. - 1996. — С. 85.
28. Шаргородский А.Г. Воспалительные заболевания челюстно-лицевой области и шеи. - М.: Медицина, 1985. - 352с.
29. Шешкевич В.А., Бабежкина Т.И. Результаты хирургического лечения хронического периодонтита многокорневых зубов // Актуальные пробл. стоматологии. - Смоленск, 1995. - С. 59-61 .
30. Шулаков В. В. Ультразвуковая аэрозольная обработка ран в комплексной профилактике и лечении осложненного, течения раневого процесса челюстно-лицевой области: Автореф. дис. ... канд. мед. наук, 1994.

УТРУДНЕНЕ ПРОРІЗУВАННЯ ЗУБІВ

1. Бычков А.И. Профилактика и лечение осложнений, связанных с удалением третьего моляра при затрудненном прорезывании: Автореф. дис. ... канд. мед. наук, 1993. – 15 с.
2. Магид Е.А., Шейнберг В.М., Житницкий Г.Д. Затрудненное прорезывание нижних зубов мудрости и связанные с ним осложнения. - Волгоград, 1970.- 121с.
3. Робустова Т. Г. Болезни прорезывания зубов // Хирургическая стоматология. М.: Медицина, 1996. - С.165-176.

ОДОНТОГЕННИЙ ГАЙМОРИТ

1. Богатов А.И. Методы диагностики и лечения больных с острыми перфоративными и инородными телами верхнечелюстных пазух // Стоматология. - 1991. № 5. - С. 43 - 51 .
2. Бернадский Ю.И., Заславский Н.И. Одонтогенные гаймориты. - М.: Медицина, 1986. - 135 с.
3. Иванов А.С. Особенности расположения верхушек корней многокорневых зубов в альвеолярном отростке верхней челюсти // Арх. анатомии, гистологии, эмбриологии - 1996. - Т.70 - Вып. 4. - С. 61-65.
4. Лузина В.В. Лечение больных одонтогенным гайморитом в условиях поликлиники: Автореф. дис. канд. мед. наук, - М., 1987. – С. 41-42.
5. Лузина В.В., Мануйлов О.Е. Анализ отдаленных результатов лечения у больных одонтогенным гайморитом. // Стоматология. - 1995. - Т. 74, №1. – С. 41-42.
6. Пепелев В.Т. Некоторые особенности риногенных и одонтогенных гайморитов. // Казан. мед. журн. - 1982. -№ 1. - С. 54-55.
7. Рабухина Н.А., Голубева Г.А., Алейникова Т.Г., Расторгуев Э.А. Одонтогенные изменения придаточных пазух носа по данным увеличенной рентгенографии и ортопантомографии // Стоматология. - 1983. - Т. 62, №4. -С.49-51.
8. Ровенський З, Ружило Т.К., Ружило І. Інфекція гайморових пазух одонтогенного походження. // Новини стоматолога. - 1996. -№2-3 (7-8). - С. 21-23
9. Танфильев Д.Е. Возрастные особенности гайморовых пазух. - Л.:Медицина, 1964.- 134 с.

ЗАХВОРЮВАННЯ СЛИННИХ ЗАЛОЗ

1. Афанасьев В.В., Стародубцев В.С. Оперативные вмешательства на слюнных железах. - М., 1998.- С. 105.
2. Безруков С.Г. Лечение больных хроническим сиалоденитом, возникшим в результате нарушения оттока слюны // Стоматология. - 1991. - №4. - С. 41-43.
3. Денисов А.В. Типичные формы патологии слюнных желез.-М.,1992. - 71с.

4. Дмитрієва А.А. Слинокам'яна хвороба: Метод. рекомендації.- Харків, 1999.-20 с.
5. Клементов А.В. Заболевания и повреждения слюнных желез/Л.: Медицина, 1972.-84 с.
6. Клементов А.В. Болезни слюнных желез. - Л.: Медицина. 1975. - 111с.
7. Колесов В.С. Лимфогенный паротит // Стоматология: Респ. межведомств: сб. - 1989.-Вып. 24.-107-111.
8. Ромачева И.Ф., Юдин А.А., Афанасьев В.В., Морев А.Н. Заболевания и повреждения слюнных желез. - М.: Медицина, 1987. - 240 с.
9. Солнцев А.М., Колесов В.С. Хирургия слюнных желез. — Киев: 1979.-134 с.
10. Солнцев А.М., Колесов В.С., Колесова Н.А. Заболевания слюнных желез. Сялосы, воспалительные заболевания, опухоли, кисты, травмы и пороки развития слюнных желез. — Киев: Здоровья, 1991. - 310 с.
11. Топчій Д.В. Диференційна діагностика та лікування непухлинних захворювань привушних слинних залоз: Автореферат дис. канд. мед. наук, 1993. Київ. - 25 с.
11. Юдин Л.А., Доценко А.Н. Функция околоушных и поднижнечелюстных желез при хроническом паренхиматозном паротите по данным сялосцинтиграфии // Стоматология. - 1991. - №4. - С. 37-41.

ЛІМФАДЕНІТ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ

1. Бернадский Ю.И. Воспалительные заболевания лимфатических сосудов и узлов челюстно-лицевой области (лимфадениты, лимфангоиты, аденофлегмоны) // Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии. - Витебск: Белмедкнига, 1998. - С. 186-193. Кац А. Г.
2. Одонтогенные воспалительные заболевания лимфатической системы челюстно-лицевой области: Метод. рекомендации. - М., 1981. -22 с.
3. Лихота А.Н. Клиника, диагностика и лечение одонтогенных лимфаденитов: Автореф. дис. канд. мед. наук, 1988. - 23 с.
4. Робустова Т. Г. Лимфангит, лимфаденит, аденофлегмона лица и шеи // Хирургическая стоматология. - М.: Медицина, - 1996. – С. 255-265.
5. Соловьев М.М. Неспецифические лимфадениты и аденофлегмоны // Воспалительные заболевания челюстно-лицевой области. - М.: Медицина, 1985. - . 245-268.

ФУРУНКУЛ ТА КАРБУНКУЛ ОБЛИЧЧЯ

1. Лихатский А.М. Особенности диагностики и клинического течения фурункулов и карбункулов лица: Автореф. дис. канд. мед. наук, К. 1996.
2. Позняк Л.Ф. Зависимость тяжести течения фурункулов и карбункулов челюстно-лицевой области от группы крови// Стоматология. – К., 1991. - Вып.26.- С. 83-85.

3. Супиев Т.К. Фурункулы и карбункулы лица. Казахстан, Алма-Ата: 1974. - 38с.

ІНФЕКЦІЙНІ ТА СПЕЦИФІЧНІ ЗАПАЛЬНІ ПРОЦЕСИ В ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВІЙ ДІЛЯНЦІ

1. Бурова С.А. Совершенствование диагностики и лечения актиномикоза: Автореф. дис. д-ра мед. наук, - М, 1993.

2. Милич М.В., Антоньев А.А. Сифилис: Руководство по кожным и венерическим болезням. - М., 1992.

3. Островский Н.Н. Сибирская язва: Руководство по клинике, диагностике и лечению опасных инфекционных болезней. - М.: Медицина, 1994. - С. 47.

4. Покровский В.И. ВИЧ-инфекция: Руководство по клинике, диагностике и лечению опасных инфекционных болезней. - М.: Медицина, 1996 - 247 с.

5. Робустова Т.Г. Актиномикоз челюстно-лицевой области. - М.: Медицина, 1983. - 60 с.

6. Скрипкин Ю.К., Машкиллейсон А. Л., Шарапова Г.Я. Руководство по кожным и венерическим болезням. - М.: Медицина, 1995. - 464 с.

Сутеев Т.Г.

7. Роль актиномицетов термофилов при актиномикозе // Проблемы глубоких микозов. - М., 1987. - С. 31 - 33.

8. Ушаков А. И. Ранняя диагностика актиномикоза челюстно-лицевой области: Автореф.дис.канд. мед. наук, - М., 1983.

9. Хоменко А.Г. Туберкулез. - М.: Медицина, 1996. – 496 с.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри
